

چالش‌های گزارشگری یکپارچه در ترکیه

مدیران و سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد تا درک بهتری از پیوندهای میان عملکردهای غیرمالی و مالی به دست آورند. این روش همچنین سازمان‌ها را به اتخاذ طرز تفکر یکپارچه در فرآیند تصمیم‌گیری خود تشویق می‌کند.

تحقیقات اخیر نشان داده‌اند که گزارشگری یکپارچه در کشور ترکیه همچنان در مراحل اولیه خود قرار دارد. با این حال همان‌طور که در یکی از گزارش‌های منتشرشده در ابتدای امسال با عنوان «گزارشگری یکپارچه در ترکیه: وضعیت فعلی و برداشتها و تصورات گروه‌های ذینفع»^۳ اشاره شده است در این کشور علاقه

گزارشگری یکپارچه^۱ در سال‌های اخیر رشد سریعی در سراسر جهان پیدا کرده است و بسیاری از شرکت‌های بزرگ اکنون اطلاعات مربوط به نحوه ارزش‌آفرینی خود را بازه‌های زمانی کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت اعلام می‌کنند. در چارچوب تدوینی شورای بین‌المللی گزارشگری مالی یکپارچه^۲ شش نوع سرمایه مشخص شده است که سازمان‌ها به‌طور بالقوه آن‌ها را ایجاد یا از آن‌ها استفاده می‌کنند؛ سرمایه‌های مالی، تولیدی، معنوی، انسانی، اجتماعی و رابطه‌ای و طبیعی. روش گزارشگری یکپارچه، سازمان‌ها را به سمت گزارش کردن عملکردهای غیرمالی و مالی خود سوق می‌دهد و در همین حین به

مهدی یزدان‌دوست

دکتر علی هدایتی

زیادی برای کسب دانش بیشتر در این زمینه و حمایت از تحقیقات آن ایجاد شده است.

این تحقیق توسط مرکز مالی، حاکمیت شرکتی و پایداری^۴ دانشگاه فنی ییلدیز^۵ و با همکاری انجمن حسابداران خبره انگلستان^۶ و مؤسسه کی پی ام جی ترکیه^۷ و با حمایت شبکه گزارشگری یکپارچه^۸ این کشور انجام شده است. برای انجام این پژوهش با طیف وسیعی از شرکت کنندگان مختلف که شامل مدیران ارشد شرکتها، سرمایه‌گذاران نهادی، مشاوران حوزه گزارشگری یکپارچه، سازمان‌های غیردولتی، سازمان‌های نظارتی و اجرایی و محققان مختلف بود مصاحبه شده است.

به گفته هلن برنند^۸ یکی از مدیران ارشد انجمن حسابداران خبره انگلستان، «این گزارش برای اولین بار تلاش می‌کند تا با مصاحبه با افرادی که آینده گزارشگری یکپارچه کشور ترکیه را شکل خواهند داد، زمینه لازم را برای تدوین نقشه راه کاربرد گسترده روش گزارشگری یکپارچه در این کشور فراهم کند.»

وضعیت کنونی

در حدود ۵۰ درصد از مدیران اجرایی شرکت‌هایی که با آنها مصاحبه انجام

شده است هیچ اطلاعی از گزارشگری یکپارچه نداشتند. در حدود ۲۲ درصد دیگر نیز از این روش آگاه بودند اما هیچ برنامه‌ای برای آماده‌سازی گزارش یکپارچه نداشتند. باین‌حال در حدود ۱۵ درصد از آنها تصور می‌کردند که گزارشگری یکپارچه برای شرکت آنها مفید است و برای آماده‌سازی گزارش یکپارچه برنامه‌ریزی کرده بودند، ۶ درصد کارهای مقدماتی گزارش یکپارچه را آغاز و ۷ درصد دیگر نیز پیش از این گزارش یکپارچه‌ای را آماده کرده بودند.

در میان تمام مدیران اجرایی شرکتها تقاضای زیادی برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد گزارشگری یکپارچه وجود داشت و این مسئله حتی در مورد افرادی که همچنان هیچ برنامه‌ای برای آماده‌سازی گزارش یکپارچه نداشتند نیز صادق بود. باین‌حال اکثریت آنها اذعان داشتند که معیارهای عملکرد مالی، اصلی‌ترین معیارهای فرآیند تصمیم‌گیری شرکت آنها بود. اکثر آنها تصور می‌کردند که افشای اطلاعات غیرمالی مربوط به راهبرد شرکت مسئله ظریفی است که بایستی با احتیاط انجام شود (از جمله ۵۶ درصد از مدیران اجرایی شرکت‌هایی که پیش از این گزارش یکپارچه‌ای را منتشر کرده بودند و ۸۰ درصد مدیران شرکت‌هایی که

کارهای مقدماتی تنظیم گزارش یکپارچه را آغاز کرده بودند).

چارچوبی که شاکله اصلی گزارشگری یکپارچه را تشکیل می‌دهد، از همان اصولی تشکیل شده است که بر مبنای توانمندسازی شرکتها در راستای استفاده از مفاهیم این نوع گزارشگری در شرایط خاص شرکت خود طراحی شده‌اند. مدیران شرکتها مزایایی را برای این رویکرد قائل بودند. به‌عنوان مثال ۶۰ درصد از مدیران اجرایی شرکت‌هایی که پیش از این، گزارش یکپارچه‌ای را منتشر کرده بودند اذعان داشتند که چارچوب موردنظر، انعطاف‌پذیری لازم را در اختیار آنها قرار می‌دهد و تمام آنها معتقد بودند که به کار آنها «اصالت» می‌بخشد. باین‌حال به نظر بسیاری از شرکت‌کنندگان این نظرسنجی، چارچوب موردنظر امکان مقایسه عملکرد شرکتها با یکدیگر را کاهش می‌دهد (از جمله ۵۰ درصد از افرادی که پیش از این، گزارش یکپارچه آماده کرده بودند و تمام افرادی که در مراحل مقدماتی آماده‌سازی این گزارش قرار داشتند). گروه‌های ذینفع این پژوهش از جمله سازمان‌های نظارتی و اجرایی، سازمان‌های غیردولتی، انجمن‌های علمی و مشاوره‌ای معمولاً انعطاف‌پذیری و اصالت ناشی از کاربرد این

کشور ترکیه در زمینه گزارشگری یکپارچه با چه چالش‌هایی روبه‌رو است؟

پیش از این گزارش یکپارچه‌ای را آماده کرده‌اند	مراحل مقدماتی آماده‌سازی گزارش یکپارچه را آغاز کرده‌اند	قصد آماده‌سازی گزارش یکپارچه را دارند	
۵۲٪	۶۵٪	۶۵٪	تصمیم‌گیری در مورد اینکه چه موضوعاتی مهمی بایستی در این گزارش گنجانده شوند
۴۴٪	۸۵٪	۶۷٪	تصمیم‌گیری در مورد دامنه و محتوای گزارش
۷۲٪	۸۰٪	۶۴٪	محاسبه احتمال رویداد ریسک
۶۸٪	۶۵٪	۷۱٪	اندازه‌گیری فرصت‌ها
۶۰٪	۸۰٪	۷۱٪	اندازه‌گیری نهادهای سرمایه غیرمالی

چارچوب را تحسین می‌کردند.

برخی از شرکت‌های ترکیه‌ای که پیش از این روش گزارشگری یکپارچه را به کار گرفته بودند به مزایای آن اشاره داشتند. این رویکرد به آن‌ها کمک می‌کرد تا دید جامعی نسبت به راهبردهای شرکت‌ها پیدا کنند و عملکرد آن‌ها در حوزه‌های مختلف را به یکدیگر پیوند دهند و چشم‌انداز آینده‌نگرانه‌تری را اتخاذ کنند. سایر مزایای اضافی فرآیند آماده‌سازی گزارش یکپارچه عبارت بودند از بهبود روابط گروه‌های ذینفع و سرمایه‌گذاران و درک بهتر نحوه همکاری بخش‌های مختلف کسب‌وکارها با یکدیگر به‌منظور ارزش‌آفرینی به بهترین شکل ممکن.

با این حال شرکت‌کنندگان این پژوهش همچنین به برخی از چالش‌های آماده‌سازی این گزارش‌های یکپارچه به‌ویژه در زمینه اندازه‌گیری نهادهای سرمایه‌غیرمالی و تعیین احتمال وقوع ریسک‌های مختلف اشاره داشتند. نگرانی اصلی شرکت‌هایی که در مراحل مقدماتی آماده‌سازی گزارش یکپارچه قرار داشتند چالش‌های مربوط به تعیین دامنه و محتوای گزارش آن‌ها بود. چالش‌های دیگری که در پیش روی تمام شرکت‌ها قرار داشتند از نحوه ارزیابی فرصت‌ها و تعیین موضوعات مهمی که درج آن‌ها در این گزارش ضرورت داشت ناشی می‌شدند.

سایر گروه‌های شرکت‌کننده در این پژوهش نیز چالش‌های دیگری را شناسایی کردند. به‌عنوان مثال مطابق نظرات محققانی که با آن‌ها مصاحبه کردیم چالش‌های اصلی فرآیند آماده‌سازی این گزارش اندازه‌گیری تولید عناصر سرمایه‌غیرمالی و مشکلات و هزینه‌های ساختاری مربوط به تشکیل نظام‌های اطلاعاتی در شرکت‌ها برای حمایت از این فرآیند بودند.

مراحل بعدی

اکثریت شرکت‌کنندگان این پژوهش (۷۳ درصد) تصور می‌کردند که گزارشگری یکپارچه در کشور ترکیه بایستی به‌صورت داوطلبانه آماده شود. بدین ترتیب بهترین راه تشویق شرکت‌ها به سمت آماده‌سازی گزارش‌های یکپارچه چه خواهد بود؟ اکثریت مدیران اجرایی شرکت‌ها بر لزوم ارائه حمایت مشاوره‌ای حرفه‌ای و آموزش در طی این فرآیند تأکید داشتند. مدیران تمام شرکت‌هایی که پیش از این گزارش یکپارچه‌ای را آماده کرده بودند بر لزوم استفاده از کارکنان واجد شرایط در طی فرآیند آماده‌سازی آن اشاره داشتند. شرکت‌های مشاوره‌ای نیز بیشترین تأکید را بر لزوم باور مدیران ارشد شرکت‌ها به گزارشگری یکپارچه و پشتیبانی از آن داشتند.

محققان این گزارش توصیه‌های متعددی را در زمینه حمایت از رواج کاربرد روش گزارشگری یکپارچه در کشور ترکیه ارائه می‌کنند. آن‌ها اولاً پیشنهاد می‌کنند که مقامات نظارتی باید مسئولیت هدایت شرکت‌ها به سمت اتخاذ رویکرد گزارشگری یکپارچه را بر عهده بگیرند چراکه این گزارش‌ها اطلاعات مفیدی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌دهند و به اتخاذ تصمیمات آگاهانه توسط آن‌ها کمک می‌کنند. همچنین توصیه می‌کنند که شبکه گزارشگری یکپارچه ترکیه که برای بسیاری از شرکت‌کنندگان این پژوهش اصلی‌ترین منبع کسب اطلاعات اولیه در مورد روش گزارشگری یکپارچه به‌حساب می‌آمد، بایستد مسئولیت اجرای پروژه‌ها، برگزاری جلسات آموزنده و سازمان‌دهی برنامه‌های آموزشی برای شرکت‌ها را به‌منظور ارتقای سطح آگاهی و تعمیق درک آن‌ها از گزارشگری یکپارچه برعهده بگیرد.

محققان این پژوهش با تشخیص ضرورت

کسب دانش مرتبط با گزارشگری یکپارچه، پیشنهاد می‌کنند که باید دانشگاه‌ها طرز تفکر یکپارچه و مطالب مربوط به ارزش‌آفرینی را در برنامه‌های آموزشی دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد مرتبط با این حوزه بگنجانند. آن‌ها همچنین سازمان‌های نظارتی و اجرایی را به حمایت از برنامه‌های آموزشی مربوط به تفکر و گزارشگری یکپارچه و افزایش آگاهی عمومی نسبت به این مسئله، فرا می‌خوانند. ■

پی‌نوشت‌ها:

- 1- Integrated reporting
- 2- International Integrated Reporting Council
- 3- Turkey: Current Situation, Stakeholders' Perceptions and Expectations
- 4- Centre for Finance, Corporate Governance and Sustainability
- 5- Yildiz Technical University
- 6- ACCA
- 7- KPMG Turkey
- 8-Helen Brand

منبع:

Sarah Perrin, journalist, This article was first published in the May 2019 International edition of Accounting and Business magazine.

دکتر علی‌هدایتی: عضو انجمن حسابداران خبره انگلستان ACCA، منتور رسمی دانشگاه آکسفورد بروکس انگلستان، عضو کارگروه روابط بین‌الملل انجمن حسابداران خبره ایران
مهدی یزدان‌دوست: عضو انجمن حسابرسان داخلی ایران، مدرس دانشکده شهید شمس‌پور